

УДК 911.9"377"(477.8)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В АЛЬПІЙСЬКО-СУБАЛЬПІЙСЬКОМУ ВИСОКОГІР'І ЛАНДШАФТУ СВИДОВЕЦЬ

Карабінюк М.М., аспірант

Львівський національний університет імені Івана Франка

Свидовецький масив з огляду природного різноманіття, придатності до рекреаційного використання в різні пори року та відносною близькістю до населених пунктів користується великим попитом у туристів і рекреантів. Високогірна його частина - альпійсько-субальпійське високогір'я є окрасою всього Свидовецького ландшафту. З ландшафтної точки зору воно представлено двома висотними місцевостями: випуклим пенепленізованим альпійсько-субальпійським високогір'ям та різко ввігнутих давньольодовиково-ерозійним субальпійським високогір'ям [4]. Саме в цій частині ландшафту Свидовець прокладено низку туристичних маршрутів. Оскільки туристична діяльність пов'язана з використанням ландшафтів, то великі перспективи в межах альпійсько-субальпійського високогір'я масиву має організація екологічного туризму, якщо вона буде ґрунтуватися на ландшафтному підході.

На сьогодні є різні трактування терміну «екологічний туризм» чи «екотуризм». Одним з перших, хто використав термін «екотуризм» був Т.Міллер, який трактував його наступним чином: «екотуризм – це життєздатний туризм, чутливий до навколишнього середовища, що включає вивчення природного і культурного навколишнього середовища і має на меті поліпшення стану в цьому середовищі» [3, с.8]. Туристи отримують від спілкування з природою фізичний, психологічний, інтелектуальний та емоційний запас міцності та здоров'я, а природа при цьому зазнає мінімальних впливів і втрат, місцеві мешканці отримують стимули до збереження природи [2, с.6].

Сутність екотуризму полягає в акцентуванні уваги не тільки на виді рекреаційної діяльності, але й на характері впливу туризму на довкілля та ступені відповідальності як туристів, так і організаторів щодо збереження природного середовища [5, с.240].

Характерною ознакою альпійсько-субальпійського високогір'я ландшафту Свидовець є велика відмінність ПТК північно-східних та південно-західних схилів, що спостерігається майже по всій його протяжності, значне поширення урочищ над льодовиковими цирками і карами та високогірних озер.

Найвищу частину масиву з вершинами Близниці відносяться до Свидовецького заповідного масиву Карпатського біосферного заповідника (КБЗ). По території масиву проходить декілька туристичних маршрутів, які в основному сконцентровані в східній його частині, тобто в межах КБЗ. На цій ділянці розроблено 4 екотуристичні маршрути загальною протяжністю 89,4 км: 1 – «КПП КБЗ „Кієва” – пол. Флантус - г. Близниця» протяжністю 6,3 км; 2 – «КПП „Свидовець”- пол. Драгобрат - КПП „Драгобрат” - оз.Герешеска» протяжністю 15,5км; 3 – «КПП „Кевелів” - потік Гропинець – пол. Грона - г. Близниця - КПП „Драгобрат” - оз. Герешеска – КПП „Драгобрат” – пол.

Драгобрат – потік Свидовець – КПП „Свидовець”» протяжністю 33,8 км; 4 – «КПП „Свидовець” - КПП „Драгобрат” - оз. Гершеска - КПП „Драгобрат” - КПП „Кевелів”» протяжністю 33,8 км.

Через все альпійсько-субальпійське високогір'я ландшафту Свидовець починаючи від г. Темна, через г. Унгарська, г. Стіг та г. Близниця, проходить лише один маркований туристичний маршрут „Закарпатський туристичний шлях (Рахівський район)”. З півдня до нього примикає немаркований маршрут „З Рахова на г. Близниця”, а з півночі – маршрут, який проходить через перевал Околе.

Значну роль у розміщенні туристичних маршрутів відіграло розташування високогірного гірськолижного курорту Українських Карпат на полонині Драгобрат. Натомість в західній частині альпійсько-субальпійського високогір'я Свидівця знаходиться значна кількість цікавих та цінних природних об'єктів. На основі існуючих стежок і польових доріг тут доцільно було б розробити туристичні маршрути. Наприклад, по межиріччі річок Середня Ріка та Кієва в сторону полонини Веденяска та г. Догяска; з с. Кобилецька Поляна до г. Кутяска Велика; на північній експозиції від с. Лопухів до г. Матияска.

Для усунення надмірного антропогенного навантаження з однієї частини і часткового спрямування його в інші, можна застосувати розробки працівників Карпатського біосферного заповідника для туристичного маршруту «КПП „Кузій” - ур.Соколине Бердо» [1].

Для розвитку екологічного туризму в межах альпійсько-субальпійського високогір'я ландшафту Свидовець необхідна розробка комплексних маршрутів, які дадуть змогу побачити природні територіальні комплекси загалом. Основою цього має бути великомасштабне ландшафтне картування.

Використання території для туристично-рекреаційних цілях є одним із перспективних напрямків використання цієї унікальної території. Лише науково обґрунтоване на ландшафтній основі планування розміщення туристичних маршрутів по території зменшить ризик виникнення деградаційних процесів і збереженню цінних природних територіальних комплексів.

1. Бундзяк Й.Й. Особливості розвитку екотуризму на природоохоронних територіях (на прикладі Карпатського біосферного заповідника) // Екотуризм і сталий розвиток у Карпатах. / Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Рахів, 10-12 жовтня 2007 року). Ред. кол.: Гамор Ф. Д. (відп. ред.) та ін. – Рахів, 2007. – 406 с.

2. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту і маркетинг: Навчальний посібник. / О.Ю. Дмитрук – К.: Альтерпрес, 2004. – 192 с.

3. Дмитрук, О. Ю. Екотуризм: Навчальний посібник / О.Ю. Дмитрук, С.В.Дмитрук – К.: Альтерпрес, 2009. – 358 с.

4. Мельник А.В. Українські Карпати: еколого-ландшафтознавче дослідження. – Львів. – 1999. – 246 с.

5. Явкін, В. Г. Проблеми географії та менеджмент туризму: Монографія / В.Г. Явкін, В.П. Руденко, О.Д. Король – Чернівці: Рута, 2006. – 260 с.